

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 26.—
za en mesec . . . „ 2/20
za Nemčijo celoletno . . . „ 29.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—
V Ljubljani na doma:
za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V spravi prejemov mesečno . . . 1/80
Sebotna izdaja:
za celo leto . . . „ 7.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENEK

Inserati:
Enostopna poltversta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po 30 v
za dva- in večkrat . . . „ 25 „
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
Enostopna poltversta po 60 v
Izhaja vsak dan izveniši nedelje in praznike ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vzost rod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 3/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma: se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrsko 28.511, bosn.-herc. št. 7593. — Upraviškega telefona št. 188.

Orjaška borba na Goriškem. Proti laški sunki odbiti.

Orjaška borba za Vipavsko dolino in obvladajoče višine na kraškem grebenu in na trnovskem pobočju se je v ponedeljek popoldne na vsej črti razvila. Lahki so poglani na 40 km široki bojni črti svoje infanterijske mase k besnemu napadu. Upali so, da izsilijo bojno srečo že v prvem naskoku. Celo popoldne in celo dolgo noč med ponedeljkom in torkom je divjala ta strašna bitka za naše najprednejše postojanke. Najhujši boji so se bili pri Plaveh, na Sv. Gori, Sv. Katarini, Sv. Gabrijelu, pri Fajtem hribu in Hudemlogu. Naše postojanke na Fajtem hribu so petkrat menjale svojega gospodarja. Italijani so udrli na hrib Sv. Gabrijela, toda naše orožje jih je poglalo v beg. Srditi boji so se vršili v Panovcu, pri Bajti v Rožni dolini in na prostoru do Hudemloga. Istotako pri Zagori, Plaveh, Kanalu in pri Bodrežu. Med Bodrežem in Avčami so prešli Lahki z malimi silami skozi zaporni ogenj našega topništva na levi breg Soče. Krogle naših topov jih obsipajo. Pričakujejo laškega napada tudi pri Avčah, Sv. Luciji in Tolminu. Prvi glavni napad sovražnikov je bil v splošnem na celi črti odbiti. Za posamezne dele okopov, ki so ostali v sovražnih rokah, je naš protinapad v teku.

Kakor poroča naše sinočno večerno uradno poročilo, so se vršili včeraj, v torek, cel dan na celi črti strašni boji. Potek bitke je za nas ugoden.

Ta najstrašnejša vseh bitk na naši goriški zemlji je predvsem bitka noči. V nočeh se vršijo najhujši boji, v nočeh posega vse topništvo v boj. Kakor poročajo iz vojaških krogov, so zastavili Lahki svoj napad v množicah s tremi armadami, od katerih se ena nahaja še v rezervi.

Upamo, da bo tudi ta zadnji, obupni napor Italijanov zaman.

Bog čuvaj našo zemljo in naše ljudi!

AVSTRILJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 15. maja. Uradno.

Po tridnevni pripravi s topovi, sovražniki je od Tolmina do morja streljal z vsemi topovi in metalci min, se je pričel včeraj napad pehote na našo soško armado, katerega so zavezniki Italije vedno zopet zahtevali. Sovražnik je naskočil na več kakor 40 km široki bojni črti na mnogih mestih naše črte. Najbesnejše so se borili v prostoru pri Plaveh, na Sveti gori, na višinah vzhodno Gorice, na Fajti hribu in pri Kostanjevici. Na mnogih točkah bojišča so se zrušile mnogovrstne napadalne množice Italijanov že v ognju naših topov in strojnih pušk; tako na gori sv. Gabrijela, kjer je bežal sovražnik, ki je pometal od sebe opremo, puške in čelade, v največjem neredu. Kjer so Italijani napredovali, jih je sprejela naša pehota, katere noben sovražni ogenj ni mogel zmajati, in jih je vrgla v bojno moč z možem. Naši razstreljeni jarki na Fajti hribu so petkrat menjali lastnika, končno so jih branilci zmagovito držali. Na nekaterih točkah smo preganjali sovražnika do v njegovo postojanko.

Naše čete so dosegle 14. majnika v krepki in zavestni obrambi popoln uspeh. Sovražnik nam je prepustil nad 1600 mož in več strojnih pušk. Bitka se brez odmora nadaljuje.

Nad bojiščem so se naši letalci bojevali z več italijanskimi letalci. Častniški namestnik Arrighi je 11. zmagal v zračnem boju. Dve sovražni letali smo sestrelili v zračnem boju; dve sta bili sestreljeni z ognjem naših topov.

Na Koroškem in na Tirolskem so se le malo bojevali.

Dunaj, 15. maja zvečer.

Pri Soči so se tudi danes cel dan besno bojevali dalje. Črta, na kateri se bje bitka, gre proti severu čez Kanal. Boji so izpadli srečno.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

Italijansko uradno poročilo.

14. maja ob 4. popoldne. Na tridentinski fronti včeraj artiljerijski dvoboj na Asiaški visoki planoti. Sovražna letala so vztrajno poskušala proizvedovati v Suganski dolini. Naši zračni branilci so napravili protinapade in jih zavrnil nazaj. Sovražne oddelke smo iz sosedstva Paneveggia (Travignolo) in s pobočji Costabelle (dolina San Pellegrino) pregnali. — Na Juljski fronti je bilo obstreljevanje včeraj srditejše. Naša artiljerija je napravila ljut ogenj na baterije, obrambne črte in bojna središča sovražnika. Poroča se o požarih za sovražnimi postojankami. Jugovzhodno od Gorice so drzne ofenzivne akcije naših patrolj privedle okoli 30 ujetnikov in dve nedotaknjeni strojni puški s številno municijo. Delovanje letalcev je bilo večje. Skupina sovražnih letal je metala bombe na Ogled in napravila škodo na cerkvi in na arheološkem muzeju. Dve sovražni letali so naši letalci ob srednji Soči v zračnem boju sestrelili.

Boji dne 14. maja.

Dunaj, 15. maja. (K. u.) Iz vojnega tiskovnega stana se poroča: Kakor je bilo po dogodkih zadnjih dni pričakovati, se je 14. maj razvil v veliki bojni dan, ki je vsled izredne hrabrosti in vztrajnosti naših čet vseh vrst sijajno uspel. — Od najvidnejšega zastreljevanja do najsilnejšega bobnečega ognja se je povzpela artiljerijska priprava ter priprava z metalci min je trajala tri dni, da bi pripravila naše postojanke zrele za napad. Včeraj opoldne se je nato na celi fronti pričel pehotni naval. Italijani so v gostih vrstah ponovno napadali naše postojanke. Tudi ponoči se je neprestano val za valom njihovega napada valil proti našim jarkom. Vsi napadi, kakor obupno tudi so bili vodeni, so se zrušili z najtežjimi izgubami za sovražnika. Središče bojev je bilo: prostor pri Plaveh, Sv. Gora in hrib Sv. Gabrijela, višine vzhodno od Gorice, kakor tudi prostor med Spacapani in Kostanjevico in pri Hudemlogu. Večina napadov je bila ali že v kali z našim uničevalnim ognjem zadušena, ali pa so se zrušili pred ognjem sten, katere je napravila naša artiljerija v zvezi s strojnimi puškami in pehote pred našimi postojankami. Kjer se je posameznim sovražnim skupinam posrečilo prodreti skozi to steno, so bile s hitrim in junaškim protinapadom in v boju z ročnimi granatami vržene zopet nazaj.

Pri Ajbi je skušal sovražnik priti čez Sočo. Ker pa leži prehodna točka pod najuspešnejšim ognjem naše artiljerije, so le male italijanske sile dosegle levi breg.

Tudi pri Plaveh so se bojevali z brezprimerno srditostjo. Vsi poskusi Italijanov, da bi se tam ustalili, so se izjalovili in izveniši 25 m širokega kosa v Zagori so naše čete, ki so se na tem prostoru občudovanja vredno bile, popolnoma v posesti svojih postojank. Niso se zadovoljile samo s tem, da odbijejo naval sovražnikov, marveč so jo udarile za umikajočim se sovražnikom čez lastne jarke in zvišale njegove izgube.

Nič manj srdito so se bojevali za naše postojanke na Sv. Gori. Tam so Italijani ponoči udrli, pa so jih naši takoj zopet vrgli nazaj. Ob jutranjem svitu med 5. in 6. uro so vnovič navalili proti tej višini, pa je temu poskusu naš zapiralni ogenj takoj v kali napravil nov konec.

Tudi na hribu Sv. Gabrijela so se celo noč srdito bojevali. Nič manj kot štirje napadi so bili tu odbiti.

Višine vzhodno od Gorice so tudi ponovno napadle zelo močne sile, ki so se obrnile proti našim postojankam na obeh straneh ceste v Rožno dolino. Pa tudi tu je bil uspeh za vse krvave žrtve

Italijanov prav majhen. Severno od ceste se jim je posrečilo držati prav ozek kos fronte. Nasprotno so pa bili v večernih urah iz postojank južno od ceste v Rožno dolino, kjer so se posamezni oddelki mogli ustaliti, z artiljerijskim ognjem zopet pognani v beg. Ali vedno in vedno so nastopali novi italijanski bataljoni in že v prvih jutranjih urah so se valile njihove množice proti postojankam južno od ceste v Rožno dolino. Pa tudi te so se razbile ob vztrajnosti hrabrih branilcev.

Naše postojanke vzhodno od Fajti hriba so petkrat menjale posestnika. Celo ponoči so nas Italijani z najtrdo-vratnejšimi napadi skušali vreči od tam. Ostali smo zmagovalci. Vse postojanke tega odseka, za katere so se vršili tako vroči boji, so trdno v naših rokah in preko tega 200 ujetnikov, ki smo jih vzeli napadalcem.

Pri Hudemlogu smo včeraj izborno podpirani od lastne artiljerije, več napadov odbili z ročnimi granatami. Okoli 1600 ujetnikov, med njimi 15 častnikov, in več strojnih pušk je ostalo v rokah napadalcev.

Zelo živahno delovanje letalcev je povzročilo več zračnih bojev, tekom katerih smo sestrelili dve sovražni letali. Izborno je delal častniški namestnik Arrighi, ki je v zračnem boju enajstič zmagal. Tudi naša artiljerija je sestrelila dva sovražna aparata. Naša lastna letala so se zelo živahno in uspešno udeleževala bojev. Za naskok pripravljene italijanske čete so najuspešnejše obmetavala z bombami. Zadržanje in vztrajnost naših izbornih čet, iskreno nesebično sodelovanje vsake vrste orožja je vzvišeno nad vsako hvalo.

Cesar na Costilli.

Folgarija, 15. maja. (K. u.) Dne 15. maja 1916 ob 6. uri zjutraj so grmeli topovi proti italijanskim postojankam na planoti Folgariji. Zbor prestolonaslednika nadvojvode Karla se je pripravil za predor. Isti dan sta padla Costa d' Agra in Monte Coston. Prestolonaslednikov zbor je nato prodir daleč na italijansko ozemlje. Ofenziva v tirolskem visokem gorovju, umetnost vodstva in hrabrost naših čet v tistih bojih so pa ostale nepozabne. Ob obletnici začetka prodiralne bitke na Folgarijski planoti se spominjamo posebno živahno prizora, ki nam kaže prestolonaslednika nadvojvodo Karla 15. maja 1916 na Costilli, ko je dajal povelja za to zgodovinsko borbo.

Cesar je dne 14. t. m. ob pol 12. uri dopoldne odpotoval z Dunaja na južno Tirolsko. Cesarica je s cesarjevičem Otonom in nadvojvodo Robertom spremljala soproga na kolodvor. Pred kolodvorom so cesarsko rodbino navdušeno pozdravljali.

Prizor — cesar z nadvojvodo Robertom, cesarica s cesarjevičem Otonom v naročju — je napravil na občinstvo, ki se je v velikem številu zbralo pred zahodnim kolodvorom, globok vtis. Cesarica in oba princa so spremili cesarja do Hütteldorfa. Tam so se poslovili. Cesarjevič Oton in nadvojvoda Robert kar nista mogla nehati pozdravljati z roko.

Cesar je došel v Trident 15. t. m. ob 6. uri zjutraj in se je s svojim spremstvom, kateremu so se v Tridentu pridružili tja došli svoječasni pripadniki 20. zbor. povelj., odpeljal v avtomobilih na Folgarijo, kjer se je vršila služba božja. Nato so šli na Costillo, od koder se morejo pregledati bojišča lanskega leta. Opoldne je obed združil »stare 20. zborna poveljstva« okoli svojega poveljnika, cesarja. Popoldne so stopili na italijanska tla. Zvečer se je cesar odpeljal nazaj na Dunaj.

Izsiljena ofenziva.

Amsterdam, 15. maja. Tukajšnji »Standard« poroča, da so zavezniški italijansko vojno vodstvo prisilili, da prične ofenzivo proti Avstriji, da razbremene Angleže in Francoze na zahodni fronti. Ta sila je povzročila v Italiji ne-

voljo proti Angliji in Franciji, ker v Italiji sedaj primanjkuje častnikov in mora velik del armade biti v Tripolitaciji.

Govor Bethmann Hollwega.

Berlin, 15. maja. (K. u.) Nenavadna velika napetost, s katero so pričakovali odgovor državnega kanclerja na vojne interpelacije konservativcev in socialnih demokratov, je izražala že v nenavadno visokem obisku današnje seje državnega zbora. Dvorana, loža zveznega sveta in galerije za občinstvo so bile prenapolnjene. V loži diplomatov so bili navzoči avstrijski veleposlanik princ Hohenlohe s svojo ženo, legacijski svetnik grof Larisch, turški veleposlanik in veliko članov diplomatskega zbora. V neki loži za občinstvo je bilo videti avstrijske socialne demokratične poslance Adlerja, Seitzja, Rennerja in Ellenbogna.

Potem, ko so rešili celo vrsto vprašanj in manjših predlogov, je podelil predsednik dr. Kaempff konservativnemu poslancu Rösike besedo, da je utemeljeval interpelacijo konservativcev. Govornika so socialni demokrati večkrat prekinili z medklici.

Za Rösikem je govoril poslanec Scheidemann, ki je utemeljeval socialno demokratično interpelacijo. Večkrat so mu konservativci viharno ugovarjali.

Na to je govoril

DRŽAVNI KANCLER PL. BETHMANN-HOLLWEG.

Izvajal je:

Gospodje!

Interpelaciji, ki sta bili pravkar utemeljeni, zahtevati, naj se programatično izjavim glede na vprašanje o naših vojnih smotrih. (Klici: Tako je!) Za to ju moram odkloniti. (Pritrjevanje v središču.)

Z ene ali druge strani pritisakajo name od zime 1914—1915, naj naše vojne smotre, če mogoče, podrobno (živahni klici na desnici: Ne, ne!) — vsak dan se to zahteva od mene — javno razložim. Da me prisilijo govoriti, se je tolačil moj molk glede na program vojnih smotrov raznih strank in struj tako, kakor da bi jim pritrjeval. Proti takim nazorom moram najodločnejše ugovarjati. Ko se je dopustilo javno razpravljati o vojnih smotrih, sem izrečno izjavil, da se vlada ne more in da se ni mogla udeleževati spora mnenj. Zavaroval sem se proti mnenju, da bi se moglo z ozirom na molk vlade izvažati kakršnekoli posledice. (Čujte! Čujte!) Ponavljam, da se zavaruem še dalje najodločnejše. (Pritrjevanje.)

Kar sem mogel povedati o vojnih smotrih, sem povedal tu javno v državnem zboru. Podal sem splošne temeljne črte, več nisem mogel. (Klici v centru: Tako je!) a jasno so bile dovolj (Klici: Res je!), da so izključile mnenje, da se strinjam z drugimi programi, kakor se je poizkušalo tolačiti. Teh temeljnih črt sem se držal do današnjega dne. Slovesno so bile izražene v mirovni ponudbi, ki smo jo staveli 12. decembra lani (Klici na desnici: Tako je!)

Dežela bajk.

Mnenje, ki se je zadnje čase zopet pojavilo, češ, da obstojajo v vprašanju miru katerakoli nasprotva mnenja med nami in našimi zavezniki, spadata v deželo bajk. (Živahno pritrjevanje v centru in pri strankah središča. Volik nemir.) To tu izrečno pribijem z gotovostjo, da izrazim tudi prepričanje vodilnih državnikov držav, ki so zvezane z nami.

Vojska naj bi se kmalu in srečno končala.

Gospodje! popolno umevam, da se narod strastno zanima za smotre vojske in za mirovna stremeljenja. Umevam klic po jasnosti, ki se je stavil danes name z desnice in z leve, toda gospodje, kadar gre za razpravo o vojnih smotrih, more biti meni merodajna le edina vodilna smer, da bi se vojska kmalu in da bi se tudi srečno končala. (Živahno pritrjevanje.) Več ne smem storiti in ne smem ničesar povedati. Če me, kakor je to zdaj, sili skupen položaj, da se omejujem, me ne bo noben pri-

tisk, ne s strani gospoda Scheidemanna in ne s strani gospoda Rösickeja ne spravi z moje poti. (Viharno, ponovno pritrdjevanje in ploskanje v središču. Medklic v centru: Rösicke je pričel! Viharna veselost.)

Protiv možnosti revolucije.

S te poti me ne bo odstranila beseda, o kateri je mislil poslanec Scheidemann, da jo mora v narod vreči tisti trenutek, ko gromi bobneči ogenj pri Aisne in pri Arrasu: da je mogoča revolucija. (Živahno, viharno pritrdjevanje in ploskanje.) Nemški narod z menoj vred ne bo te besede umeval (Pritrdjevanje), a tudi ne poizkus gospoda poslance Rösicke, ki me predstavlja, kakor da sem privezan na kako stranko. Na nobeno stranko nisem privezan, ne na levico, ne na vas. (Obrnjen proti desnici.) (Medklici na desnici: To vem!) Gospodje! Veseli me, da morem to pribiti. (Živahno pritrdjevanje in ploskanje.) Če sem na kaj privezan, sem privezan na moj narod, kateremu edino moram služiti, na moj narod, katerega sinovi se vsi bore za obstoj naroda, trdno zbrani okoli svojega cesarja, kateremu zaupajo in ki tudi njim zaupa. Cesarjeva beseda v mescu avgustu živi nepotvorjena in ne napačno tolmačena. Poslanec Rösicke, ki se je predstavljal kot poseben čuvaj te besede (Medklici: Prav dobro!), je dobil potreben odgovor za nepotvorjen daljni obstoj te cesarjeve besede v velikonočni cesarjevi poslanici. (Pritrdjevanje!) Zaupam, da moj molk, brezvesten bi bil, če bi ne molčal, umeva važna državnega zbora in da ga umeva tudi narod.

Gospodje! Na naši zahodni bojni črti živajo en mesec najstrašnejše bitke. Ves narod živi s vsemi svojimi mislimi in skrbmi in s čuvstvi pri svojih sinovih tam zunaj, ki z žilavostjo in z zaničevanjem smrti, ki je ni enake, kljubujejo vsak dan ponovljenim navalom Angležev in Francozov. (Pritrdjevanje.)

Kancler odklanja socialno demokratično politiko.

V Angliji in na Francoskem ne vidim še danes ničesar, kar bi kazalo, da so pripravljeni na mir in da bi opustili svoje neizmerne osvojevalne in gospodarske uničevalne smotre. (Živahno pritrdjevanje.)

Kje so bile tiste vlade, ki so v minuli zimski svobodno stopile pred svet, da končajo sedanjo blazno morijo narodov? Ali so sedele v Londonu in v Parizu? Zadnji glas, ki sem ga čul v Londonu, se je glasil: Vojni smotri, katere smo naznanjali pred dvema letoma, žive neizpremenjeni dalje. (Živahni klici: Čuj! Čuj!) Poslanec Scheidemann ne bo mislil, da moram nastopiti nasproti takemu nazoru z lepo kretinjo. More li kdo misliti, da pri taki sodbi sovražnikov na zahodu, more dovesti program odpovedi in zatajevanja te sovražniške do miru? (Živahno pritrdjevanje!) Za to pa v prvi vrsti gre. Naj li tem našim zahodnim sovražnikom podam zagotovilo, ki bi jim dovolilo, da bi brez vsake nevarnosti lastne izgube podaljšali v neizmernost vojske? Naj li tem sovražnikom rečem: Naj pride kar hoče, mi se bomo v vseh okoliščinah odvedovali. Niti lasu vam ne bom skrivili, a vi, ki nam strežete po življenju, poizkušajte brez vsake nevarnosti svojo srečo še dalje? (Klic: Prav dobro!)

Naj li morebiti Nemčijo v vseh smereh zavežem v obliko (Medklic: Prav dobro!), ki obsega le del skupnosti mirovnihih pogojev? (Pritrdjevanje.) Politika, ki bi se enostransko odvedovala uspehov, ki so jih s svojo krvjo priborili naši sinovi in bratje in ki ne poravnava ostalih računov? Ne, gospodje! Tako politiko odklanjam. (Živahno pritrdjevanje.) Take politike ne bom vodil, ker bi bila najgrša nevaležnost nasproti junaštvom našega naroda tam zunaj in doma. Z njo bi bil naš narod v njegovih življenjskih pogojih trajno tlaččen do najnižjega delavca; odpovedali bi se bodočnosti naše domovine.

Kancler proti osvojitelnemu programu.

Naj li nasprotno sestavim osvojevalni program? Ravno tako ga odklanjam. (Klici na desnici: Saj tega ne zahtevamo! Velik nemir. Predsednik zvonil.) Če ga niste zahtevali, mislimo v tem oziru enako. Odklanjam torej tudi sestavo osvojevalnega programa. Nismo se pričeli vojskovati, da bi osvojevali in se zdaj vojskujemo skoraj s celim svetom, marveč izključno za to, da si zavarujemo svoj obstoj in da zagotovimo bodočnost naroda. Zmagati in končati vojsko ne moremo ne z odpovedanjem in ne z osvojevalnim programom. Nasprotno: z njim bi igral le igro sovražnih močtev. Olajšal bi jim, da bi lahko še dalje varali svoje narode, ki so po vojski že utrujeni in bi neizmerno podaljšal vojsko. Tudi to bi bila grda nevaležnost nasproti našim borilcem pri Arrasu in ob Aisne.

Sporazum z Rusijo.

Glede na našega vzhodnega soseda Rusijo sem že nedavno govoril. Zdi se, da nova Rusija odklanja silovite osvojevalne načrte. Če bo Rusija v istem smislu hotela in če bi mogla vplivati na svoje zavezničke, ne morem pregledati. Ne more se pa dvomiti, da se trudi Anglija, katero pod-

pirajo njeni ostali zaveznički, z vsemi sredstvi, da ostane Rusija še dalje vprežena pred angleškim vojskinim vozom (Živahni klici: Čuj! Čuj!) in da bi prekrizala ruske želje, naj bi se kmalu ponovil svetovni mir. Če pa hoče, gospodje, Rusija zabraniti, da se ne bo več prelivala kri njenih sinov, če se za se odpove vsem nasilnim osvojevalnim načrtom, če hoče z nami ponoviti trajno razmerje mirnega življenja eden poleg drugega, potem je samo ob sebi umljivo, da mi, ki ravno to želimo, da se v bodoče trajno razmerje ne zruši, njegova razvoja ne bomo onemogočili z zahtevami (Viharno živahno pritrdjevanje in ploskanje), ki se s svobodo in z voljo narodov ne ujemajo in ki bi v ruskem narodu položili kal novemu sovraštvu. Ne dvomim, da bi se našel sporazum, ki bi temeljil izključno na obojestranskem sporazumu, ki bi izključil vsako misel na silo in ki bi ne pustil nobenega žrela in nobene nevolje. (Živahno pritrdjevanje.)

Vojaški položaj. — Nevtralcij.

Gospodje! Naš vojaški položaj je tako dober, kakor ni še nikdar bil, od kar se je pričela vojska. (Živahno pritrdjevanje.) Naši podmorski čolni delajo z vedno večjim uspehom. (Živahno pritrdjevanje.) Sodim, da bodo to izpoznali tudi nevtralcij. V kolikor se more to združiti z dolžnostmi nasproti našemu lastnemu narodu, ki jih moramo v prvi vrsti vedno in povsod zasledovati, upoštevamo koristi nevtralnih držav. Kar smo jim obljubili, niso prazne obljube. To velja tako z našim sosedom mejašem, kakor tudi Nizozemski in skandinavskimi državami in državam, ki so vsled svojega zemljepisnega položaja sovražnemu pritisku posebno močno izpostavljene. Posebno mislim na Špansko, ki je, zvesta svojim viteškim izročilom, zasledovala dozda v velikih težavah samozavestno nevtralnopolitiko. (Živahno pritrdjevanje.) Hvaležni smo ji in le želimo, naj bi španski narod žele sadove svoje samostojne in močne politike v napredu do moči in z bogatim cvetjem. (Živahno pritrdjevanje.)

Bližamo se dobremu koncu.

Gospodje! Tako nam gre čas. Popolnoma smemo upati, da se bližamo dobremu koncu. In prišel bo potem čas, ko se bomo o naših mirovnihih smotrih, glede na katera popolnoma soglašam z vrhovnim vojnimi vodstvom, mogli pogajati s sovražniki. Takrat si hočemo priboriti mir, ki nam bo podelil prostost, da bomo z neoviranim razvojem naših sil zopet gradili, kar je uničila sedanja vojska, da bo iz vse krvi in iz vseh žrtev vstala država in narod iznova, močna in neodvisna, ki ji ne bodo grozili njeni sovražniki, zavetišče miru in dela. (Živahno pritrdjevanje, ki se je večkrat ponavljalo, in ploskanje.)

Izvajanja konservativcev v nemški zbornici.

Berlin, 15. maja. (K. u.) Konservativni poslanec dr. Rösicke je utemeljeval konservativno interpelacijo v naslednjem izvajanju: Ko divja na zahodni bojni črti bitka dalje, sili socialno-demokratična stranka državnega kanclerja, naj koj sklene mir in sicer brez vsake odškodnine in brez vsake aneksije. Interpelacija socialnih demokratov kakor tudi sklep njihove stranke sta prekoračila dosedanje mejo zahtev in sta povzročila med ljudstvom vznemirjenje. Do tega vznemirjenja je pripomoglo tudi dejstvo, da je državna vlada preveč upoštevala sklepe in želje soc. dem. stranke. Izjavo »Norddeutsche Allgemeine Zeitung« smatramo kot dalekosežen odmev trditvev socialističnega strankinega odbora o razmerju do Rusije.

Istočasno je objavila avstrijska vlada v časopisu izjavo, ki se precej zлага z nazori soc. dem. strankinega odbora. V izmenjavi brzojavk med državnim kanclerjem in grofom Czerninom je bilo poudarjeno soglasje obeh vlad. To se pravi, da je vodstvo države ugodilo tudi v tem slučaju željam socialne demokracije. Predvsem so se izrekli socialni demokrati, da se je treba odreči vsaki vojni odškodnini. Dr. Helfferich je pa zelo močno naglašal ravno vprašanje vojne odškodnine. Sedanji državni zakladnik se je izrekel v tej zadevi zelo oprežno. Odbor soc. dem. stranke je izjavil: Mi nočemo vojne odškodnine. Kakor se dozdeva, ni državni kancler preveč oddaljen od mirovnega naziranja soc. demokratov. Tozadevne izjave nimamo.

Jasnosti dosedaj ni, toda nejasnost smatrajo moji tovariši kot nevdružljivo. Socialna demokracija zahteva skorajšnjega miru. Kdo izmed nas ne želi skorajšnjega miru? (Medklici pri socialnih demokratih: Vi, Vil Toda z osvovitvam!) Toda mi ne verjamemo, da se bo po tej poti (proti socialnim demokratom obrnjen) dosegel skorajšen mir. Ententa upa na našo needinost. Wilson je izjavil, da ne sklene miru s Hohenzollerci. Ameriško ljudstvo je prepričano, da morajo biti Hohenzollerci odstranjeni. V nemškem srcu pa je monarhija pregloboko ukorinjena, da bi jo mogla nesramnost entente ali kakega Wilsona

uničiti. (Medklic posl. Davida: Vi niste največji sovražnik monarhije.)

Posl. Rösicke nadaljuje: Našo trdno voljo po zmagi smo mi večkrat trdno izrazili, toda večkrat se nam dozdeva, da niso na krmilu države s to voljo po zmagi navdahnjeni. (Razburjenje in medklici na levi.) Kdo hoče osvojen? Nobeden izmed nas. Mi vidimo vojno za svojo obrambo in hočemo zagotoviti nemškemu narodu bodočnost razvoja in obrambe. Kako pa je mogoče zagotoviti obrambo brez razširjenja moči? Odreči se vojni odškodnini pomeni, da hočemo nositi breme milijard desetletja in desetletja.

Če bi hotel stopiti državni kancler s tako odpovedjo v pogajanja, bi se znašel v strašnem položaju, ko bodo stopili naši nasprotniki pred nas s celo kopico zahtev. Ljudstvo je zelo v skrbeh za svojo bodočnost in zahteva jasnega odgovora. Ne zahtevamo od državnega kanclerja podrobnosti o vojnih ciljih, hočemo pa odločitve, in sicer odnehanja od zahtev po mednarodnem miru na podlagi odpovedi. Zahtevamo pa odločno narodni mir.

Predsednik Kaempf pokliče dr. Rösickeja radi nekaterih dvoumnih žaljivih izrekov k redu.

Stališče Avstrije napram vojnim ciljem Nemčije.

Berlin, 14. maja. Znani nemški parlamentarec dr. Müller-Meiningen je med drugim izjavil: Ne more se tajiti, da je pri nas sedanje stališče Avstrije nasproti vojnim ciljem Nemčije povzročilo vznemirjenje, to pa po mojem mnenju po krivici; Avstrija je samo v boljšem položaju kot Nemčija, kar se tiče potrebe novih pridobitev na ozemlju. Pomnožitev notranjih težkoč s pridobitvijo novih ozemelj, bi bilo bedasto. V Avstriji manjka narodne, enotne podlage, s čemur razpolaga Nemčija. Zato pa smejo tudi naši avstrijski zaveznički biti prepričani: Pohlep po aneksijah, ki bi zavlekel vojsko, ima v Nemčiji samo mal, v časopisu in v agitaciji seveda izredno delaven, v splošnosti pa malo vpliven nacionalistični del, katerega so v inozemstvu že pred vojsko močno precenjevali in ga še danes precenjujejo.

Trajna varnost Nemčije proti napadom je absolutno in direktno tudi v interesu Avstrije in kar smatra Nemčija na pridobitvi ozemlja za potrebno, to mora biti tudi zahteva zaveznička, pravtako kakor moramo mi bolgarske pridobitve na ozemlju nasproti Srbiji z vso odločnostjo zastopati. Če sicer v vprašanju: Nobenega miru brez aneksij, ki je sicer male notranje važnosti, namesto aneksij postavimo besedo kompenzacije, potem ne bo noben pameten človek mogel več dvomiti nad pravico zmagovalca. Zmagovalci smo pa sedaj mi in hočemo tudi ostati.

Notranja politika.

Resolucija političnega društva »Edinost« v Trstu.

Politično društvo »Edinost« na občnem zboru v Trstu 13. majnika 1917 izraža vročo, v vseh delih našega naroda globoko čuteno željo, da naj se z ozirom na splošni politični položaj, v življenjskem interesu slovenskega naroda in vsega jugoslovanskega plemena v tej državi — vsi jugoslovanski poslanci v državnem zboru združijo po českem zgledu v enotno parlamentarno skupino, ki naj nekvarno strankarskim organizacijam služi koncentraciji vseh sil v delu za skupno narodno stvar.

Resolucija »Slovenske kmetijske Zveze« na štajerskem.

»Slovenska kmetijska Zveza« je imela dne 9. t. m. predpoldan in popoldan dobro obiskano odborovo sejo. Poslanec dr. Korošec je podal sliko sedanjega političnega položaja. Po temeljiti dolgotrajni razpravi se je sklenilo pozvati štajerske državne poslance, da v državnem zboru v smislu plemenitega prizadevanja presvitlega cesarja podpirajo vse, kar bi nas moglo dovesti do težko zaželenega miru. Pozivlja nadalje poslance in celo slovensko javnost, da žalostnim razmeram, v katerih živijo sedaj koroški Slovenci, posvečajo največjo pozornost. Kot članica S. L. S. izraža štajerska »Kmetijska Zveza« z ozirom na dogodke na Kranjskem bratsko željo, da se odstranijo ovire, ki so slogi v S. L. S. na poti. — Da se doseže v sedanjem prevažnem času kolikor mogoče skupen in enoten nastop vseh štajerskih Slovencev in narodnih zadevah, se sklene, stopiti v stih s štajersko Narodno stranko.

Poljaki in odcepitve Galicije.

Bivši načelnik poljskega kola vitez dr. Bilinski je poudarjal v svojem govoru v ponedeljek naslednje besede: »Mi branimo naš politični program, ki je stremil za tem, da se prikloni Gali-

cija poljskemu kraljestvu. Ko smo ta program brez lastne krivde opustili, smo se oprijeli vprašanja odcepitve Galicije. Toda to zadevo smo smatrali le za sredstvo, ki naj nam prinese bližje uresničenje našega narodnega ideala.

Krakovski vseučiliški profesorji in poljsko vprašanje.

Poljski profesorski kolegij krakovskega vseučilišča je naslovil na poljski klub pismo sledeče vsebine: »Podpisani zastopniki poljske znanosti ugotavljajo, da je spoznal danes ves civilizirani svet potrebo, naj se uredijo v bodočnosti vse mednarodne zadeve na podlagi pravičnosti. V smislu tega načela mora biti tudi Poljakom zopet vrnjena samostojnost.«

Poljski glas proti kandidaturi dr. Groša.

Krakovski »Czas« nastopa v posebnem članku ostro proti kandidaturi predsednika nacional. zveze dr. Groša za zborničnega predsednika.

Dr. Bobrznyskijevo stališče omajano. Dunaj, 15. maja. V poljskih parlamentarnih krogih se zatrjuje, da je treba v najbližjem času računati z zopetno krizo v ministrtvu za Galicijo.

Poljski klub.

Dunaj, 15. maja. Poljski klub je nadaljeval danes v plenumu svoje posvetovanje. Odstop dr. Bilinskega je klub vzel naznanje. Nato se je nadaljevala politična debata o odcepitvi Galicije. Volitev novega klubovega načelnika se izvrši dne 03. t. m. V ospredju stoji kandidatura poslance kneza Lubomirskega.

»Česky svaz«.

»Česky svaz« namerava kandidirati za zborničnega podpredsednika mesto poslance Zdarskyja poslanca Udržala.

Nemški krščanski socialci.

Dunaj, 15. maja. Nemško krščansko-socialno združenje je imelo danes v zbornici večurno posvetovanje. Dodatno k poročilu o vojnih dogodkih je bila izražena želja in upanje na skorajšen mir. Za stalnega načelnika kluba je bil izvoljen deželni glavar Hausser, za njegovega namestnika pa poslanca Fink in Stöckler.

Podpihanje sovražnih vojnih ujetnikov.

Naravnost neverjeten poskus, oškodovati osrednje sile s pomočjo vojnih ujetnikov se je pred nekaj dnevi odkril: Vojni ujetniki so v obliki vojaškega povelja pozivali, naj z vtihotapljenimi sredstvi in na podlagi instrukcije uganjajo sabotažo, uničujejo setve, požigajo in na ta način povzročijo osrednjim silam težko gospodarsko škodo. Ta poskus je pravi izrodek blaznosti. Sovražniki se v ta namen poslužujejo skrivne pisave, katero na listih, skriptih v živila, vtihotapljujejo v ujetniške tabore. V nekem zavoju, naslovljenem na nekega vojnega ujetnika, so našli v pogaci pet takih listkov. Listki z navodili so pisani s pisalnim strojem in v obliki, iz katere se da sklepati, da so se v številnih izvodih, najbrže po vseh ujetniških taborih razširili, da bi se tako napravila cela organizacija v sabotažne namene med vojnimi ujetniki.

Istočasno s tem odkritjem so došla poročila iz inozemstva in iz notranjosti naše države, da so vojni ujetniki že lani pri obdelavanju polja namenoma poškodovali seme ali mlade rastline.

Vojnim ujetnikom vtihotapljeni listki imajo sledeče besedilo:

Navodila za poškodovanje in uničevanje.

1. Delajte propagando pri delavcih na kmetih in učite jih izrezavati očesa in kali semenskega krompirja. V čokoladnih zavitkih, poglačih in slaščicah dobite tudi male aparate za to.

Mažite po delavnicah stroje s priloženim čistilom (pasto) za zobe.

Odgovorite takoj, če morete rabiti zažigalna sredstva in pastile za okuževanje živine. V slučaju, da pritrđite, bodo prihodnji zavitki vsebovali pastile in druga sredstva. Berite navodilo v škatlici za pastile.

Dobite lahko tudi mal zažigalni aparat, kateri, če se kam položi, šele čez tri do pet ur pozneje povzroči ogenj. Polagajte jih na velike dvore, v železniške vozove, na vlake, pripravljene za odhod. Na sestvih dajte najprej živini pastile, nato zažgite. Živino bodo potem spravili drugam, kjer bo okužila drug hlev.

Izbirajte in preudarjajte dobro. Vaša dejanja bodo z uspehom plačana. Pošljite mi najhitreje fingiran naslov, na katerega moremo poslati različne zavojce, katere skušajte dobiti pred kontrolo. Po vsakem uničevanju mi to sporočite v pismu ali na dopisnici, da morem vpisati v plačilni register. Pišite, kar potrebujete, potem bom poslal velike množine materijala. Končno morate priti tako daleč, da bodo v vseh po-

veljstvih zgorela posestva in živina. Poskusite vse. To naj bi udarilo sovražnika kot šiba, ki pada na nemško ljudstvo. Pridobite si, če mogoče, zvestih prijateljev. Tako delate velikansko za zmagu in domovino.

... sporočite mi ustanovitev Vaše organizacije, v prihodnjem zavoju dobite materijal ... odgovorite hitro ...

Poljski delavci morajo navodilom za uničevanje setve in žetve, kakor že dano, slediti. Navduševajte jih k poškodbam in uničevanjem vsake vrste.

Navodila je smatrati kot vojaška po velja.

Vsi prijatelji bodo dobili nagrade.

Navodilo za uničevanje krompirja.

Semenski krompir. Poišči nekaj bolnih krompirjev, ki imajo črne pege. Če je semenski krompir skupaj, je treba nekoliko zarezati kožo krompirja in meso zdravega krompirja drgniti ob črni del bolnega krompirja.

Če mogoče, naj se odstranijo kali, in sicer z nohtom, nožem, kosom lesa ali z aparatom, katerega najdete v poslani pošlaci, čokoladi itd.

Kopanje krompirja. Že pri kopanju krompirja morate bolni krompir mešati z zdravim.

Krompir v skladiščih. Bolne krompirje morate mešati z zdravim. Pridobite si, če mogoče, žvepleno kislino. Če se s to kislino polije krompir, je kal uničena.

Vse te manipulacije lahko napravite, ne da bi Nemci zapazili. Slaba žetev je toliko vredna kot izgubljena bitka. Delate za domovino.

Skušajte dobiti nekaj gotovih, previdnih, zanesljivih prijateljev, ki nam sporoče svoja imena ... naj pišejo, delajo. Delajte na tihem, vodite, razdelite delo med prijatelje ... Vaše ujetniške tabore morate imeti dobro v rokah. Za nemški propad bomo mogoče Vas vse potrebovali.

Organizacija se mora smatrati kot s l u ž b a, ki je Vam osebno poverjena.

Poškodovanje in uničenje.

Določite ljudi, povejte jim, kako naj po tovarnah delajo škodo, na primer sipajo pesek med kolesa, povzročajo kratak stik itd., kaj naj napravijo, da skoči vlak s tira. Uničujte kolodvore, vojaške tabore, državna poslopja, konjske hleve, vojne tovarne. Izberite si za to odločne in zelo previdne ljudi.

Sporočite mi tiste, ki pozabijo na svojo dolžnost: ti bodo prav tako kaznovani, kakor bodo hrabri nagrajeni.

Cela naprava teh poskusov, povzročiti daleč razširjeno sabotažo v ozemljih osrednjih sil, ne izključuje možnosti, da te organizacije obstoje še nadalje med vojnimi ujetniki. Ker je v navodilu izrecno rečeno: »Navodila je smatrati kot vojaška povelja«, hočejo očitno prejemnika teh navodil prisiliti. Pri obsegu, v katerem so vojni ujetniki v naših industrijskih obratih in pri poljedelstvu zaposleni, je nevarnost velika, da tudi osamljeni slučaj, v katerih vojni ujetniki ubogajo ta navodila, lahko napravijo neizmerno škodo. Brezvestnost, da se vojne ujetnike v obliki vojaških povelj navaja k dejanjem, ki imajo za dotičnike smrtno kazen kot gotovo posledico, je brezmejna. Ne glede na to pa je treba poskuse take organizacije že v kali zadušiti in ukreniti odredbe, ki so iz vzrokov lastne varnosti neizogibne. Tako so v Nemčiji zaenkrat ustavili vodnjo pošto za vojne ujetnike. Isto se je odredilo tudi v naših ujetniških taborih in delavnicah.

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 15. maja. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta.

Med Ypernom in Armentieresom so dalje živahno streljali s topovi. S kratkim bobnečim ognjem ob Scarpe in pri Monchy so se pripravili Angleži na napad, ki se pa ni bil razvil v našem uničevalnem ognju. Južno in vzhodno Bullecourta smo odbili sovražne sunke.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Na mnogih točkah bojne črte ob Aisne in v Champagni je postal topovski boj ljutejši. Od časa do časa je postal silnejši na višinski postojanke Chemin des Dames, vzhodno Cormicy in severno Prosnesa. Več stotinj je krepko napadlo St. Berthe Ferme vzhodno utrdbe de Malmaison, jo osvojilo in držalo proti sovražnim osvojevalnim poizkusom. Ravno tako so držali Porencl novo črto na višini 108 severno Sapiigneulesa, ki so jo bili vzeli 13. majnika, dasi so jo bili štirikrat po vrsti napadli. Pri Aillesu, severno Craonelle in zahodno ceste Corbeny-Berry au Bac francoski delni sunki niso uspeli.

Vzhodno Moze smo odbili napade sovražnih naskakovalnih čet na vas Blanches.

× × ×

V zračnem boju je padlo 6 letal za nemškimi črtami; eno se je moralo pri nas izkrcati.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Francosko uradno poročilo.

14. maja ob 3. uri popoldne. Običajni artiljerijski ogenj na celi fronti. Danes zjutraj smo odbili močne nemške poizvedovalne oddelke, ki so se skušali bližati našim črtam na različnih točkah severovzhodno od Vauxaillona, zahodno od Craonne, na višini 108 in pri Sapiigneula. Vsi ti napadi so se popolnoma zrušili v našem ognju. Sovražnik je imel težke izgube in je pustil ujetnike v naših rokah.

Lloyd George pred padcem.

»Labour Leader« priporoča angleškemu liberalcem, naj ga prisilijo, da odstopi. Anglija se bliža lakoti; narod, ki ga je bil Lloyd George slepil, pregleduje.

Angleži čutijo pomanjkanje.

Berlin, 15. maja. (Kor. ur.) »Daily Mail« z 11. t. m. javlja: V Londonu pripravljajo splošno prehrano.

Amsterdam, 15. maja. (Kor. ur.) »Times« pišejo 9. t. m.: Masti vedno bolj primanjkuje. V jugozahodnih londonskih predmestjih ni bilo minuli teden dobiti margarina. Rekli so, da lahko preteče nekaj tednov, preden bodo pripeljali nove zaloge. Primanjkuje tudi surovega masla.

Spor med Irsko in Anglijo poostren.

Genf, 14. maja. »Matin« poroča: Na Irskem se poostrejuje spor z vlado. Več nacionalnih poslancev namerava odstopiti.

Militariziranje Anglije.

Karlsruhe, 15. maja. Švicarski listi javljajo: Lloyd George je izjavil v spodnji zbornici, da bo morala Anglija tudi po vojski obdržati splošno brambno dolžnost.

Na južnem Balkanu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 15. maja. Veliki glavni stan: Severno Bitolja in v ovinku Črne so zopet močnejše streljali s topovi.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Stockholmska konferenca.

Stockholmski posvet otvorjen.

Stockholm, 14. maja. Včeraj so v Stockholmu otvorili posvet. Navzočih je bilo 250 udeležencev.

Nemški radikalni socialci dobe potne liste.

Nemška vlada je izjavila, da dobe vsi radikalni nemški socialni demokratje potne liste v Stockholmu. Raditega je odpadla tozadevna interpelacija v nemškem državnem zboru.

Vandervelde v Stockholmu.

Stockholm, 15. maja. (K. u.) Zastopnik c. kr. brzojavnega urada javlja: »Sozialdemokraten« objavlja obširno Vanderveldejevo poročilo. Vandervelde pravi, da se ne zavzema za mir brez aneksij. Oprostitev Armenije, povračilo Tridentinskega Italiji in Alzacije-Lorene Franciji ni aneksija, marveč desaneksija. Vandervelde pravi, da ovira sklep miru nemška vlada in socialna pozicija Hohenzollerncev et Compagni. Ne moremo hoditi z nemškimi socialisti roko v roki, katerih druga roka leži v cesarjevi roki.

Stockholm, 15. maja. (K. u.) Revolucljski docent na pariški Sorbonni (vseučilišče) Rubanovič je prišel na poti iz Petrograda v Stockholmu. Živi popolnoma pod francoskim vplivom in upa na odpor oboroženega naroda proti zunanjim napadalcem in proti vsem pustolovcem. Zanesljivo se poroča, da ruski socialisti tako močno zahtevajo mir, da propagandno potovanje Vanderveldeja in Rubanoviča ne bo njih mnenja izpremenilo.

Stockholm, 15. maja. (K. u.) Konservativno časopisje sodi, da je Vandervelde nekoliko izpremenil svoj nazor pod vplivom stockholmskih posvetov, ker se ni uprl sukcesivnemu vabilu vseh odsekov internacionale v Stockholmu in ker je obljubil, da bo vplival na francoske in angleške socialiste v tem smislu, kar bo lahko važno glede na sklep francoskega posveta 27. maja.

Zmešnjave na Ruskem.

Gučkova vrgel delavski in vojaški svet. — Proti Miljukovu.

Stockholm, 15. maja. Iz petrograjskih poročil ni mogoče sklepati, če ne bo odstopu Gučkova sledil padec celega ministristva.

Stockholm, 15. maja. Gučkov je bil prisiljen, da je odstopil, ko se je dognalo, da se je bil izjalovil poizkus začasne vlade, ki bi bila rada izvedla državni preobrat. Ker je odstopil Gučkov, se tudi Miljukov ne bo mogel držati. Poznavalci razmer prispisujejo odstopu Gučkova izredno realno politično važnost, ker je bil Gučkov pravi predstavitelj moči ruske vlade. Odstop Gučkova pomenja, da je brezpogojno zmagal delavski svet, ki je zdaj združil vso oblast.

Rotterdam, 15. maja. (Kor. ur.) »Manchester Guardian« javlja iz Petrograda: Socialistične stranke so voljne, da sodelujejo v vladi, a zahtevajo, naj se prej izčisti kabinet slojev, ki glede na vojni smoter ne soglašajo z demokracijo. Dvomijo, če se bo držal Miljukov. Demokracija ne nasprotuje, da ostane Miljukov minister, a ponuja mu ministristvo bogočastja in pouka.

Gučkov padel, ker je obetal sporazumu veliko, novo rusko ofenzivo.

Genf, 15. maja. »Echo de Paris« poroča: Gučkov je odstopil, ker je sporazumu osebno zagotovil, da bo uvedel veliko, novo ofenzivo, a ni mogel držati svoje besede.

Delavski svet proti Miljukovu.

Stockholm, 15. maja. Gučkov padec pomenja brezpogojno zmagu delavskega sveta. Miljukov se ne bo mogel držati, ker je padel Gučkov. Delavski svet zahteva, naj postane zunanji minister Skobelev, ki je bil že podpisal zadnje izjave delavskega sveta.

Sporazum proti delavskemu svetu.

Budimpešta, 15. maja. »Esti Ujsag« javlja iz Genfa: Sporazum je odločno ugovarjal vmešavanju delavskega sveta v zunanje zadeve.

Ljening ustanavlja novo vlado.

Genf, 15. maja. »Temps« poroča iz Petrograda: Ljeningova stranka namerava popolnoma odstraniti začasno vlado in sestaviti novo ministristvo.

Nered v Petrogradu.

Basel, 15. maja. Milanski listi poročajo, da korakajo iz Minska čete v Petrograd, da zopet napravijo red.

Kmetska ljudovlada Schlüsselburg.

Genf, 14. maja. Ruski kmetje nastopajo vedno silovitejšje. V neodvisni kmetski republiki Schlüsselburg so kmetje pregnali veleposestnike, razdelili so zemljo, nočejo plačevati državnih davkov in pobirajo davke sami. V Londonu se boje, da ne bi Schlüsselburškim kmetom sledili tudi ruski kmetje v drugih gubernijah. Čheidze dela na to, da bi se Schlüsselburška republika pridružila petrograjski vladi.

Ruski in Brusilov pred vojnim sodiščem.

Genf, 15. maja. »Petit Parisien« poroča iz Petrograda, da bosta generala Ruski in Brusilov postavljeni pred vojno sodišče.

Jasnaja Poljana last naroda.

Berlin, 15. maja. Ruski listi poročajo: Ruska vlada namerava kupiti Tolstojevovo posestvo Jasnaja Poljana, ki ga nameravajo v večem spomin pesniku upravljati kot narodovo last.

Mirovna izjava sporazuma.

Karlsruhe, 15. maja. »Reich« poroča, da bo najkasneje koncem meseca maja podal sporazum mirovno izjavo.

Rusija doseže lahko zelo ugoden mir.

Frankofrod, 15. maja. Dunajski dopisnik poroča »Franfurter Zeitung«, da bo kanceler najbrže prišel kmalu zopet na Dunaj. Rusija kot svobodna in mirna država doseže lahko zelo ugoden mir, Rusija, ki bi pa še enkrat poizkušala srečo z orožjem, pa najbrže strategično manj ugoden mir. Računati je tudi mogoče, da bo porabila Anglija psihološki trenutek, preden prično srednje države žeti, in da bo stavila osrednji mvelesilam predloge, ki lahko povzročijo mir.

Zhorovanje katolikov v Curihu in mirovno vprašanje.

Državni poslanec dr. Henrik Mataja.

Najpreje hočem obrazložiti stališče avstrijskih katolikov glede mirovnega vprašanja.

Že skoraj pred tremi leti je napadla navidežno močnejša koalicija sovražnikov našo monarhijo, ki je med vsemi državami sveta vodila najmiroljubnejšo in najskromnejšo zunanjo politiko. Že zdavnaj na vojno pripravljena milijonska armada ruskega carja se je valila od vzhoda proti našim in pruskim mejam, na jugu so proti nam korakale srbske in črnogorske čete, francoska vojaška republika pa je zbrala svoje armade, da zadene Nemčijo v srce; Anglija in Japonska sta poslali svoje mogočno brodoge proti nam in našemu zavezniku Nemčiji. miroljubna Amerika se je urno

pripravljala, da preskrbi naše sovražnike s smrtonosnim vojnim materijalom, medtem ko sta na naši jugozapadni in jugovzhodni meji prežala ropateljina soseda — zaveznik — na ugoden trenutek, da nam padeta v hrbet. Ta koncentrični napad pa je spremljala in deloma še danes spremlja brezprimerna orgija sovražstva in želja po uničenju, kojih brezmernosti se ne da predstavljati. Porušenje Nemčije, uničenje Avstro-Ogrske, izročitev brodogva in tolika vojna odškodnina, da bi si srednjeevropski narodi radi nje celo stoletje ne mogli opomoči, so bili cilji tega vojnega napada na nas. V tem strašnem trenutku, ko sta bila domovina in ljudstvo v taki nevarnosti, so se morali vsi drugi preudarki avstrijskih katolikov umakniti državljanskim dolžnostim, in s pravico smejo katoliki trditi, da so v polni meri storili svojo dolžnost napram cesarju in državi.

Zvesto izpolnjevanje to dolžnost bodo avstrijski katoliki in v jednaki meri vsi avstrijski in ogrski državljani tako dolgo vztrajali v tej monarhiji usiljeni obrambni vojni, dokler bodo naši sovražniki hoteli izvršiti namen uničiti nas in naše zaveznike. Kar namerava tropa naših sovražnikov, ni nič več in nič manj, kakor da se polasti obširnih delov naše zemlje, da razkosa našo monarhijo v celo vrsto malih držav, ki si same ne bi mogle pomagati, in nas gospodarsko pahne v beraško revščino. In čimbolj čudovita so bila junaštva naših vojakov in čimvečja je bila sreča našega orožja, tem glasneje so trobili v svet namen uničenja in svoje upanje na zmagu. Vsaka izjava od naše strani, da smo pripravljani skleniti mir, se je z ljutim roganjem proglasila kot znak naše slabosti in se porabila v to, da spravijo svoje do smrti utrujeno ljudstvo zopet na noge. Tu je bilo zelo težko in polno odgovornosti govoriti o miru. Toda prišel je vendar trenutek, ko je bila nada ententinih državnikov na končno zmagu strta. Bil je ponesrečen rumunski napad jeseni 1916.

Ententa je prebolela dejstvo, da je izpodletel napad verolomne Italije in da je odpovedal ruski parni valjar. Toda sedaj, o tem so bili prepričani, je bila moč osrednjih sil pri koncu. Ako se posreči, na nje naščuvati novega sovražnika, morajo biti strte. 27. avgusta nam je Rumunija napovedala vojno — te ničvredne igre se še dobro spominjamo — in nad pol milijona nedotaknjene armade je stopilo na bojišče. In uspeh? V štirih mesecih je bila razbita rumunska armada, Valahijo so zasedle zavezniške čete, Bukarešt je bil v naših rokah. Že zopet so se uračunili. In kar se do sedaj še ni tako jasno pokazalo: vodilne kroge v Londonu, Petrogradu, Parizu in Rimu je pretresel strah: Osrednjih sil ne moremo premagati.

To je bil trenutek, ko se je volja po miru smela javno pokazati; ne sicer brez napačnega tolmačenja, to bi bilo rečeno preveč, toda to napačno tolmačenje je bilo le narejeno in ne odkrito. Poleg državljanskih dolžnosti se je smela sedaj oglašiti krščanska dolžnost avstrijskih katolikov, ki se do sedaj vsled sile vladajočih razmer ni mogla uveljaviti. Bilo pa je sedaj vprašanje: Na kak način? In pot mirovne demonstracije se nam je zdela že iz tega vzroka nezadostna, ker so zavezniški vladarji osrednjih sil ponudili že 16. decembra 1916 iz lastnega nagiba našim sovražnikom mir. Volja osrednjih držav za mir se je zopet očitno in jasno pokazala.

Za najvažnejše se nam je zdel predvsem poskus, pretrgano idealno zvezo s katoliki v ententinih državah upostaviti. Na podlagi medsebojnega razgovora o številnih skupnih katoliških interesih bi se moglo vsaj zblizanje katolikov vojskujočih se držav započeti. V to nam je nudila priliko akcija švicarske katoliške organizacije, ki je povabila katoliške politike in parlamentarce različnih držav v Curihu na katoliško konferenco 12. februarja 1917.

Avstrijski katoliki so se z veseljem odzvali temu vabilu. Ne kot zastopniki državnih interesov — za to nismo imeli ne pooblastila ne naročila, ampak kot spoljevalci svojih krščanskih dolžnosti. Katoliki ententinih držav pa se tega kongresa niso udeležili, kar pa je sicer že danes pribito, da ta odsotnost ni bila za vse prostovoljna. Vsekako pa vemo, da je položaj francoskih, angleških, italijanskih katolikov težavnejši kakor naš. Cilj osrednjih sil je braniti se, in ta cilj smo dosegli. Vojni cilj entente pa je bil uničenje, in ta cilj se je izjalovil. Bila je tudi psihološko naša dolžnost, da smo se mi prvi odzvali. Toda tudi za udeležbo ententinih katolikov so govorili zelo važni momenti. Ostane pa naj neodloženo, če se uničenje velikih držav in pauperiziranje milijonov ljudi sme imenovati ravno krščanski, katoliški namen. Vsekako pa je brezkoristno nadaljevanje vojne, in poleg tega še take vojne, strašanski zločin. V tretjič se pri nezmisljenih in brezplodnih francosko-angleških pomladanskih ofenzivah žrtvujejo stototoci ljudi — če bi se ententa mogla zanesti na svoj izstradalni načrt, ji ne bi bilo treba prinašati teh blaznih žrtev in upanja na vojaško zmagu francoski ter angleški generali in ministri v svojem srcu ne goje več. In vrhu tega: Nadaljevanje

vojne povzročajo končno za vse vojskujoče se toliko gorja, katerega ne morejo nikdar odvagati še tako velike pridobitve. In če se mi upamo sedaj, ko je po treh strašnih letih vojne postalo jasno, da je ententini načrt nas uničiti brezupen, graditi na razsodnost njenih državljanov, smo smeli tudi pričakovati, da se bo ganila krščanska vest v njenih katolikih. Sploh pa ni šlo za kak kongres držav, ampak le za konferenco katolikov, in jaz mislim, da se nikomur ni treba ogniti razgovoru.

Konferenca se je posvetovala o celi vrsti vprašanj, ki so v vojni in po vojni največjega pomena: Usoda vojnih ujetnikov in internirancev, gospodarski, socialni in politični vplivi vojne, premožnost kapitalizma, program za razoroženje, zagotovitev miru, mednarodno združevanje za pospeševanje postavnega delavskega varstva in socialnega zavarovanja — in je poslala sv. očetu adresu, v kateri se mu zahvaljuje za delo ljubezni in usmiljenja do vseh onih, ki trpe v vojni — spominimo se le, da je bil sv. oče oni, ki je dosegel izmenjavo invalidov — in za neprestan trud v dosegu miru, v izpolnitve najtoplejše želje, ki navdaja narode sveta». Konferenca je na to priklopila molitev, da to delovanje čimprej doseže uspeh, in izrazila upanje, naj prinese mir sveti stolici tisto suverenost, prostost in neodvisnost, katere potrebuje za neovirano izvrševanje svoje božje službe in svojega božjega poslanstva.

(Dalje.)

Dnevne novice.

Pri pošiljanju darov na naše časopise naj se izvoli na odrezku nakaznice natančno označiti na men pošiljatve, ker se sicer ne more vedeti, v kateri oddelek naj se odda denar. Najbolje pa je vedno, da se pošlje dar naravnost tje, kamor spada, ker odpade v tem slučaju mnogo truda in stroškov. Naši časopisi sprejemajo redno samo naročnino in pristojbino za oglase (inserate).

Odlikovanja. Vitezki križec Franc Jožefovega reda je dobil davčni oficijal kranjskega finančnega ravnateljstva Viktor Dolenc. Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil tit. nadglednik primorskega finančnega ravnateljstva Ivan Lužar.

Smrtna kosa. Umrli je v Goriči vasi pri Ribnici 17letna gojenka ljubljanskega učiteljskega združenja Angelica Lovšin. Pokopali jo bodo jutri 17. t. m. na pokopališču v Hrovači. — Nagloma je umrl v Celovcu knjigovodja deželne hipotečne banke Alojzij Rabl. — V Starem Dvoru pri Stari Loki je umrl daleč na okoli znani Martin Triller, podomače »Matecelj«. — Umrli je v Gradcu prostovoljni strelec Rudolf Jakomin.

V Kamniku so v ponedeljek dne 14. t. m. popoldne pokopali g. Fr. Dornika, posestnika, občinskega odbornika in člana nadzorstva hranilnice in posojilnice ter brata pokojnega beneficijata Karla Dornik. Umrli je na Dunaju kot črnovojnik dne 6. maja v vojaški bolnišnici št. I, okraj XIII. Pogreba, ki je bil sedanjim razmeram izredno lep, se je udeležila dolga vrsta žalujočih, skoro polnoštevilo občinski odbor, društvo »Kamnik« z zastavo, več duhovnikov, člani načelstva in nadzorstva hranilnice in posojilnice, veteranci, vojaštvo itd. Pevci so mu zapeli žalostinke na domu, v cerkvi in na grobu. Pokojnik zapuščala zelo blago in nad vse skrbno soprogo Josipino in edinca sina istega imena, gojenca v kn. šk. zavodih v St. Vidu. Njima, kakor, svojega sina iskreno ljubeči še živi materi in sestri Ani naše iskreno sožalje, rajnkemu večni mir!

Očlikovanje. Signum laudis z meči je prejel že s srebrno hrabrostno svetinjo odlikovani g. poročnik 4. b. h. p. Ludovik Lobe.

Preselili se je iz Stare Loke v Kranj na svoj rojstni kraj č. g. zlato-mašnik Al. Kumer.

Vojnega moža v Novem mestu, delo domačega kiparja Vodnika, so z veliko slavnostjo odkrili preteklo nedeljo. Novo mesto je bilo v zastavah. Slavnostna govora sta govorila novomeški prošt č. g. dr. S. Elbert in deželni predsednik prof. Attéus. Mešani zbor pod vodstvom mojstra Hladnika je poveljeval slavnost.

Osješko gledališče — v najemu. Odbor hrvaškega gledališča v Osijeku namerava dati gledališče v najem. Kot kandidat za najemnika se spominja g. Kovanić, trgovec, ki je bil še do pred kratkim v Hamburgu. Razen tega je osješki gledališki odbor razrešil ugovor z Miro Korošec in Primožičem, oba nastopita v kratkem kot gosta na zagrebškem gledališču.

Gostilna pri »Zlatorogu« pri Rajblu (Koroško), last grofa Henckel pl. Donnersmarck, znana vsem turistom, posebno pa po večletnem bivanju glasovitega pesnika »Zlatoroga« Rudolfa Baumbach (1840 do 1905) je v noči 12. t. m. pogorela. Vzrok požara je neznan.

Elektrarno v Šoštanju zgradi tovarniško podjetje Vošnjak in sinovi.

Gromenje topov s soške bitke jako razločno čujejo v Mariboru, Gradcu in v Zagrebu.

Razprava proti morilcu grofa Stürgkha, dr. Frideriku Adlerju, se bo pričela v petek 18. t. m. Deželno sodišče je odklonilo predlog, naj se razprava odgodi, ker sta glavni prič dr. Viktor Adler in posl. Seitz odpotovala v Stockholm.

Aretacija. V nedeljo so v Vevčah zaprli nekega železniskega delavca iz Nabrežine, ker ga sumijo, da je neki gostilničarki v Vevčah ukradel 1600 K. Izročili so ga deželnemu sodišču.

Gospodarske beležke.

Češka industrijalna banka je podpisala za lastni račun K 6.000.000 VI. avstrijskega vojnega posojila.

Centrala »živnostenske banke« v Pragi je podpisala zase in nje podružnice 15.000.000 K (petnajst milijonov K) za VI. avstrijsko vojno posojilo.

Preddela za bodočo preskrbo Hrvatske in Slavonije. Na Hrvatskem in v Slavoniji popišejo 1. in 2. junija vse prebivalstvo, nadalje govejo živino, svinje, ovce in koze. Ta popis je važen za hrvatski narodni kataster in kataster narodnega premoženja.

Letošnji pridelek krompirja in sena bo v celoti zapadel državi, ki bo uredila razdelitev. Tozadavna ureditev glede sena izide že v kratkem času.

Cene za fižol. Po vladni odredbi je za fižol letošnje letine določena najvišja cena 85 K, za lečo 80 in za grah tudi 80 K za 100 kg.

Glavni dobitnik srečk cesarice Cite.

Srečen slučaj je nanesel, da je zadel glavni dobitnik srečk cesarice Cite otrok, kateremu je ugrabila svetovna vojna očeta. Glavni dobitnik je zadel triletni Henrik Kidery, sin rez. poročnika Oskarja Kidery, ki se je boril v prvih mesecih odlično z Rusi, bil je odlikovan z vojaškim zaslužnim križcem in je padel junaške smrti v boju pri Ostrowu ob Sanu.

Primorske novice.

Proti italijanskim aspiracijam na južnoslovensko ozemlje. Na občnem zboru političnega društva »Edinost« v Trstu je dne 13. t. m. bila sprejeta naslednja resolucija: Občni zbor slovenskega političnega društva »Edinosti« za avstrijsko Primorsko, sklican prvič po laški vojni napovedi na 13. dan majnika meseca 1917. leta v Trstu, prosvetuje najslvesnejše proti pohlepni aspiraciji kraljevine Italije na Trst z njegovo, od starodavnih časov slovensko okoličino in na ostale ob Adriji ležeče, k avstro-ogrski monarhiji spadajoče južno-slovenske pokrajine, katerih združitve z Italijo bi pomenjala ne samo krvavo kršenje narodnostnega načela, temveč bi nasprotovala tudi njihovim zgodovinskim tradicijam in gospodarskim interesom, ter izraža nado, da se hrabri soški armadi posreči v najkrajšem času izgnati sovražnika iz vseh zasedenih krajev in osvoboditi leta 1866. od skupne domovine odtrgane beneške Slovence, ter da se s tem in s preureditvijo notranjih državnopravnih razmer omogoči izpolnitev davne želje našega naroda po združitvi vseh slovenskih in sploh južnoslovenskih dežel. Resolucijo je utemeljeval dr. Otokar Rybar.

Tržaški namestnik na Goriškem. V nedeljo se je mudil tržaški namestnik Fries-Skene v Ajdovščini, kjer je slovesno pripel odlikovancem odlikovanja. Popoldne je obiskal tudi Sv. Križ.

Imenovanje. Okrajnemu glavarju Pavlu Mosettigu je poverjeno vodstvo okrajnega glavarstva v Koprju, okrajnemu glavarju Ernstu baronu Weissenbachu vodstvo okrajnega glavarstva v Lošinju, okrajni komisar vitez Klodij, došednji vodja okr. glavarstva v Koprju je vpoklican v službovanje na tržaško namestništvo.

Županstvo Bovec, sedaj v Radovljici, pozivlja tem potom sledeče begunce, katerih naslovi niso znani, da se javijo čim prej, da se jim vroči zaseženo blago, in sicer: Berginc Andrej, Bovec 293; Strausgitelj Andrej, Bovec 245; Komac Franc, Dvor 10; Mlekuz Ana, pd. Mlinarca pod Turo. — Županstvo Bovec, sedaj v Radovljici.

Žrtve sedanje laške ofenzive so postale sledeče civilne osebe, ki so došle z vojaškim transportom v tukajšnje deželno bolnico: Čermelj Franc, 76 let stari kajzar iz Vrtovina št. 65, ranjen od granate v desno ramo. Fevče Alojzij, 7 let stari vnuk prvega, doma istotam, ranjen od granate v levo nogo pod kolonom istočasno. Madon Uršula, 78 let stara užitkarica iz vasi Ravne št. 75, ob. Bate, ranjena v komolec desne roke. Golja Elizabeta, 13 let stara posestnikova hči iz Poljubina št. 89, obč. Tol-

min, ranjena od granate v koleno leve noge in v desni bok.

Od ročne granate je bil ranjen 7 let stari deček Franc Mugerle, doma iz Podlake obč. Bate, ko se je nahajal v bližini vojakov, ki so se vadili v metanju ročnih granat. Izgubil je desno roko v zapestju ter zadobil več poškodb po obrazu.

Umrli so v umobolnici v Kromerizu: Josip Srebrnič iz Steverjana, Marija Mavrič iz Kojškega in Ana Vitez iz Tomaja.

Tatvina. Ubojemu beguncu invalidu Fratinu Franc je bilo v begunskem taborišču Bruck ob Litvi ukradenih 330 K. Tisti, ki jih najde, dobi 30 K. Zalostni prizori med begunci.

Ljubljanske novice.

Ij Konferenca ljubljanske duhovščine se vrši v petek 18. t. m. v škofiji (prtiličje, na desno). Na dnevnem redu je poročilo kanonika Nadraha o važnosti karitativnega delovanja v sedanjem času in reorganizaciji Vincencijevih konferenc. Vsi ljubljanski gg. duhovniki so uljudno vabljeni.

Ij **Gostovanje opernega pevca tenorista kralj. hrvatske opere iz Zagreba v Ljubljani.** Prihodnji petek bomo imeli v Ljubljani zopet izredni glasbeni užitek. Slovenski rojak operni pevec kraljevske hrvatske opere Jos. Rijavec gostuje v Ljubljani! Spored naj govori o bogatem umetniškem užitku: Z g. Rijavcem nastopi zagrebški koncertni pianist g. Simon, ki je v Ljubljani še v najboljšem spominu, in moški zbor. Spored: I. Nikolai: a) Romanca Feutona iz opere »Vesele žene vindzorske«; b) Kr. Baranovič: Nocturno, zl. M. Sachs: »U vrtu«, pesmi, poje g. Jos. Rijavec. — II. a) F. Chopin: Balada, b) A. Rubinstein: Capricio, igra na klavirju koncertni pianist g. Simon. — III. a) A. Lajovic: Pesem starca, b) A. Lajovic: Serenada, c) G. Verdi: Arija Alfreda iz opere »La Traviata«, poje g. Jos. Rijavec. — IV. a) E. Adamič: »Fracica«, b) O. Dev: »Se ena«, c) Križkovski: »Utopljenka«, poje moški zbor. — V. a) A. Thomas: Arija iz opere »Mignon«, b) G. Puccini: Arija iz opere »Tosca«, c) G. Verdi: Arija iz opere »Rigoletto«, poje g. Jos. Rijavec. — Začetek točno ob 8. uri zvečer. — Cene sedežem:

Lože: I. nadst. po 5 K, v prtiličju po 4 K, v II. nadstropju po 3 K (za vsak sedež v loži). — Rezervirani sedeži: I. vrsta 3 K, II. do IV. vrsta 2 K 50 vin. — Balkonski sedeži: I. vrsta 3 K, II. vrsta 2 K 50 vin., III. vrsta 2 K. — Parterni sedeži: I. do III. vrsta 3 K 50 vin., IV. do VII. vrsta 3 K, VIII. do IX. vrsta 2 K 50 vin., X. do XI. vrsta 2 K. — Galerijski sedeži I. in II. vrsta 1 K 30 vin., ostale 1 K. — Stojišča 60 vin. — Sedeži so že v predprodaji pri blagajni v deželnem gledališču.

Ij **O našem rojaku tenoristu kralj. hrvatske opere v Zagrebu Jos. Rijavcu,** ki gostuje prihodnji petek v tukajšnjem deželnem gledališču, pišejo »Narodne Novine«: »Gosp. Rijavec je kao novi Hoffman donio nešto više svežine i zanimivosti. Gospodin je pjevač, zato sa svom svežinom svojga grla i muzikalnom sigurnošću liepo riješio teške pjevačke zadatke.« List hvali jasno in izrazito njegovo pevanje, ki je polno temperamenta, muzikalnega okusa in finese. — »Jutranji List« piše: »Gosp. Rijavec, mladi Slovenec, pokazao je takav tenor, koji je občinstvo upravo na juriš osvojio. On ima onakov riedki glas, koji u svim položinama jednako liepo zvuči, muževno liepo u srednjim registrima, zvonak i sjajan u visini do visokega ces.« — »Obzor« pravi: »Glas je Rijavčev sjajan, u visini čist i zvonak. Rijavec je uz to izvanredno muzikaln, pa osobito naglašujemo muzikalnu sigurnost i okretnost njegovu.« — Po teh ocenah z največjim zanimanjem pričakujemo Rijavčevega nastopa v Ljubljani.

Ij **Bajka: »V kraljestvu palčkov«,** katero izvajajo otroci Ciril-Methodovih šol iz Trsta v našem deželnem gledališču, dne 21. t. m., nadkriljuje s svojo naravnostjo in globoko pomembnostjo znane dramatisirane nemške pravljice: Snegulčica, Pepelka i. dr. V njej ne vidimo ničesar onega, kar se celo otroku zdi neumno, neverjetno in smešno. Vse dejanje se vrši in razvija tako naravno, logično in spretno, pa vendar nepričakovano in originalno. To je nekaj česar še nismo imeli v naši literaturi. Kot otroško srce, tako naravne so slike: polne smeha, joka, navdušenosti, petja, delavnosti; kakor otroško srce, ki mu gre »jok in smeh, vse v en meh«. Temu primerna je tudi glasba. Lepo in gladko teko melodije. Orkestru pa ni poverjeno samo spremljevanje pesmic, ampak nastopa popolnoma v modernem smislu, slika vršeče se dejanje, oziroma ga pripravlja ali pa samo še spominja na njega. Posebno lepa in globoko občutena je mrtvaška koračnica koncem tretjega dejanja. — **Sedeži za to predstavo so v predprodaji pri blagajni »Kino Centrala«, cene pa so razvidne na letakih po mestu.**

Ij **Na krušne izkaznice brez številke** se oddaja kruh v vojni prodajalni Prešernova ulica, moka v trgovini g. Severja, Sv. Jakoba trg.

Ij **Izkaznice za moko** je oddajati pri mestnem magistratu šele potem, ko se je ostanek moke že napovedal in ne prej. To velja tudi v naprej.

Ij **Prodaja petroleja na drobno.** Tiskovine za dodelitev petroleja na drobno so gotove in se dobe pri mestnem magistratu brezplačno. Da pa ne bodo imele stranke nepotrebnih potov, uradi pa ne nepotrebne navala, se občinstvo že naprej opozarja, da naj zasebne stranke ne hodijo po tiskovine, marveč samo v razglasu navedeni zavodi in obrtniki.

Ij **Oddaja cenejšega mesa na rumene izkaznice.** V soboto popoldne bo oddajala mestna aprovizacija cenejše meso na rumene izkaznice. Natančnejši raspored se objavi v petek zvečer.

Ij **Oddaja usnja čevljarjem in mojstrom v Ljubljani in sodnem okraju ljubljanska okolica.** Čevljarji in mojstri v Ljubljani, ki si hočejo kupiti usnje, naj se zglase zaradi tiskovin za potrdila o prejemu usnja pri združnem načelniku g. Karlu Kordeliču v Ljubljani, Rimska cesta 5, čevljarji iz sodnega okraja ljubljanska okolica pa pri gosp. Ivanu Kranjcu v Spodnji Šiški št. 4 (tik cerkve).

Ij **Našla** se je v parku Tivoli škatljica z manjšo svoto denarja. Dobi se pri g. Ivanu Rovšek, Kolodvorska ulica 35, I. nadst.

Ij **Večja vsota denarja** je bila najdena v »Kino Centrala«. Več se poižve v pisarni »Kino Centrala«.

Naši sovražniki hočejo Avstrijo razbiti. Ali jim moreš pri tem pomagati? Ne, ne! Zato podpiši Šesto vojno posojilo! Pomagaj državi, pomagaj sebi. Podpiši Šesto vojno posojilo.

Razna poročila.

Amerika odbila Srbiji posojilo. Ženeva, 15. maja. »Matin« poroča, da je prosila srpska vlada Združene države za posojilo. Ameriška vlada pa je sklenila dati denarno pomoč potom posojila samo tam, kjer se bo moglo uporabiti največjo silo proti Nemčiji. Ker pa ta možnost za Srbijo ne obstoji, pomeni, da je prošnja srbske vlade odbita. Istočasno poroča »La Liberté« da je dobila Belgija od Združenih držav 150 milijonov dolarjev posojila. Na ta način dobiva Srbija od entente svoje plačilo, ker se je pustila zlorabiti v ententine namene.

Veliki ruski zrakovol »Ilija Muromec« uničen.

Rusko uradno poročilo z dne 13. t. m. poroča: V okolici Stanislavova je zrakovol »Ilija Muromec« iz doslej neznanih vzrokov padel iz višine 3200 metrov in se razbil. Vsa posadka, poročnik Lavrov, štirje drugi častniki in en vojak so mrtvi.

Ameriška armada pomnožena.

Washington, 14. maja. (K. u.) Reuter poroča: Wilson je dovolil, da se sme povišati stoječa vojska na vojno moč, dokler ne bo rešena vojna postava. Jutri prično sestavljati nove polke. Med 183.000 vojaki, ki jih potrebujejo, so jih nabrali že 85.000.

Potop angleškega transportnega parnika.

Lugano, 15. maja. »Secolo« javlja: Angleški 14.000 tonski transportni parnik čet »Transylvania« je zadel 5. majnika med vožnjo v Marseille blizu Savone na mino. Rešili so 3000 vojakov in 80 sester.

Pokret proti sporazumu v rumunski armadi.

Genf, 14. maja. »Petit Journal« javlja: V rumunski armadi in med ruskimi pomožnimi četami pri Jašu nastopajo najrazličnejše struje proti sporazumu. General Ščerbačev je izdal skupno s kraljem Ferdinandom oklic proti sporazumu sovražnemu pokretu.

Razkol v švedski socialni demokraciji.

Stockholm, 14. maja. (K. u.) Švedska socialno demokratična stranka se je razdvojila. Levičarji so včeraj na kongresu, kjer je 200 delegatov zastopalo 3000 raznih organizacij z nad 30.000 člani, soglasno sklenili, da ustanove lastno stranko. Na kongresu so bili navzoči tudi zastopniki ruske socialne demokracije vseh smeri, med njimi tudi sodruginja Lurie, ki je izjavila, da postajajo tudi v Rusiji levičarji vedno močnejši. Končala je z »živio« miru.

Oproščeni rumunski socialistični voditelj za odstranitev rumunske dinastije.
 Stockholm, 15. maja. Iz Petrograda: Znano je, da so 10. t. m. oprostili ruski vojniki v Rumuniji zaprtega voditelja socialistov Rakovskega, ki je odpotoval v Petrograd. V Jašu je Rakovski v strastnem govoru zahteval, naj strmoglavijo rumunsko dinastijo in naj se ustanovi svobodna socialistična država.

Koncert Glasbene Malice.

Prvi baritonist hrvatske opere gospod Marko Vušković je imel sinoči svoj večer v Unionovi dvorani. Spored je bil odlično zbran iz svetovne glasbene literature, lirični značaj je močno prevladoval. Med drugimi so bili zastopani s svojimi skladbami pl. Zajc, Čajkovskij in Verdi. Marko Vušković ima posebno v srednji legi in višini silno voljan, prijetno doneč in umerjen glas. S svojo neprisiljenostjo in mehko ti najde pot do srca in te hočeš nočeš potegne za sabo. Nikjer nič raztrganega in sekanega, ton se zlija v ton, fino niansiranje v dinamiki, njegov prehod v falzet je mojstrski, brez vsake neprijetne vrzeli. Le v nižini se zdi, da se ne počuti dobro, glas mu postane včasih nekam prazen. Glavna umetnikova vrlina pa je, da ne išče v petju nobenega efekta; Vušković živi v svoji pesmi, kakor mu jo narekuje srce in se ne briga, če ga poslušala polna dvorana ali če poje sam sebi — prava, čista umetnost, ki imponira in osvaja. Vuškovićev bariton se je posebno razvil v polni ljubkosti v globoko lirični »Slovaški pučki pjesmi«. Je pač Vušković v prvi vrsti lirik. Sam ogenj ga je bil v Thomasovi napitnici iz opere »Hamlet«. Občinstvo ni štedilo z zasluženim priznanjem in umetnik je vsem le ustregel, ko je pridejal še dve skladbi. Koncertni pianist, prof. Žiga Krauth, ki je skladbe spremljal na klavirju, se je znal utopiti in uživati v umetnikovo čuvstvovanje. Zakaj je napovedano solistično točko na klavirju spustil, ne vemo. Prav bi bilo, da bi bila na programu tudi samostojna klavirska točka navedena s svojim naslovom, ker tako postane skladba poslušalcem umevnejša.

Koncert je bil obiskan le povoljno, znatno število sedežev je bilo nezasedenih, stojišče domalega prazno. Ali so temu krive pogostejše prireditve v zadnjem času ali lepo vreme ali celo nepraktična pioletenska ura, je težko dognati. Gotovo bi pa bil umetnik zaslužil polno dvorano.

Fr. Zabret.

Gustav Lederer: Die Begünstigungen in Erfüllung der Wehrpflicht. — Praktično natančno sestavljeno priročno knjižico toplo priporočamo odvetnikom, občinskim tajnikom in vsem, ki hočejo v izpolnjevanju brambne dolžnosti doseči kake olajšave. Knjižico je sestavil strokovnjak; pisatelj nam najprej poljudno razloži postavbo o brambni dolžnosti, zatem pove, kake olajšave se v izpolnjevanju brambne dolžnosti lahko dosežejo in doda na koncu knjige vzorce za razne prošnje ter priloge in praktične nasvete. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani in stane broširana s poštnino vred 3 K 40 vin.

1208

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša nadvse ljubljena, preblaga mati, gospa

Aloizija Četina

danes v ponedeljek dne 14. maja ob polu 4. uri zjutraj, po dolgi mučni bolezni, previdena s svetotajstvi za umirajoče v 47. letu mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb preblage pokojnice se vrši v sredo dne 16. maja ob polu 6. uri popoldne po slovesnem blagoslovu iz Gizeline bolnišnice na okoliško pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo služila v petek, 18. maja, ob 8. uri zjutraj v tukajšnji farni cerkvi.

V Celju, dne 14. maja 1917.

Emil, Gizela, Kristina, Justina, Zožja, Miroslava, otroci.

Jožef Jug pleskarski in likarski mojster

Ljubljana, Rimska cesta 16

se priporoča cenj. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Solidna in točna postrežba. 804

Boiri! Boirice!

BIRMANCE

razveselite z lepim birmanskim darilom, ki se dobe v veliki izbiri in po nizkih cenah pri zlatarju in juvelirju **ALGŽIJU FUCHSU** v Ljubljani, Selenburgova ul. 6. (Poleg puškarja Kaiserja.)

Naprodaj imam prav dobro naravno štajersko

BELO VINO in izborno naravno

SLIVOVKO

Pošiljam od 300 litrov naprej. Naslov za naročila: **Janez Samce**, posestnik, Giršak, p. Spielfeld, Štajersko. 1190

Sprejme se dobro izurjena

prodajalka

špecerijske stroke. Plača po dogovoru. Hirana in stanovanje v hiši. **A. Sušnik**, Ljubljana, Zaloška cesta 21.

Kupi ali v najem se vzame v okolici Ljubljane vodna ali parna

žaga

Pouodbe pod »žaga 1186« na upravnništvo tega lista.

Strugarji, ključavničarji, pomožni delavci in delavke

dobe trajno dobro službo pri „Kranjski tovarni za železnino v Kamniku“.

Krapina zdravi **rganje revmo ischias** 850 Pojasnila in prospekti zastoj.

Toplice (Hrvatsko)

Glaboko potrti naznanjamo, vsem sorodnikom prijateljem in znancem, da je naša iskrenoljubljena, dobra hčerka in sestra

Angelca Loušin

bivša gojenka I. let. c. kr. žen. učiteljšča v Ljubljani

dne 15. maja t. l. ob 1/2 2 eh popoldne po daljšem bolehanju, previdena s svetotajstvi za umirajoče, v nežni dobi 17 let, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb se vrši 17. maja na pokopališče v Hrovačo. Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah. Blago pokojnico priporočamo v spomin in molitev.

Goriča vas pri Ribnici, dne 16. maja 1917.

Žalnočja rodbina Loušin.

Prememba trgovine.

Podpisani si usojam vljudno naznaniti svojim p. n. odjemalcem in občinstvu, da sem z dnem 12. maja 1917 kupil trgovino tvrdke

Dvorni trg 3 A. KUNC Dvorni trg 3

konfekcija za gospode in krojaštvo po meri, ter jo bom nadalje vodil pod imenom 1201

F. POLHEIMER.

Obenem sem zatvoril svojo trgovino za krojaštvo po meri za dame in gospode v Gradišču 4, in prosim svoje velec. odjemalce, da mi zaupanje, ki so mi ga v tako obilni meri izkazovali, ohranijo tudi v bodoče v moji novi trgovini Dvorni trg št. 3 (pod Narodno kavarno). Z velespoštovanjem

Frid. Polheimer, krojaštvo za gospode in dame in konfekcionar.

Pri Zadrudni zvezi v Spljetu (Dalmacija) je treba popolniti nekaj mest

revizorjev

Zahteva se večletna praksa na polju zadrudništva. Prošnje z z navedbo dovršenih študij, o dosedanem poslovanju ter zahtevo prejemkov za prvo leto, naj se določi po enoletnem poskusnem službovanju. 1213

Vojno posojilno zavarovanje!

Podpisovanje vojnega posojila brez gotovine!

V težkem času se obrača država vnovič na svoje državljane in jih kliče k podpisovanju vojnega posojila. In vsi moramo slediti njenemu klicu, ker so najboljši življenjski pogoji za vsakogar najožje zvezani z dobrobitom domovine.

Kdor pa nima v ta namen dovolj razpoložljivih sredstev in se boji zadolžiti se radi vojnega posojila in v slučaju smrti zapustiti svoji rodbini morda težko dolžno breme vojnega posojila, ta naj se posluž koristnega

Ankerjevega zavarovanja za vojno posojilo.

Pri sklepu takega zavarovanja prevzame družba v podpis, po visočini premije **K 500— do K 4000— šesto avstrijsko vojno posojilo** in pri točnem plačevanju malih premijskih obrokov izroči obligacije vojnega posojila po 15 letih zavarovancu, ali ako prej umrje, takoj izročitelju zavarovalne listine. Zavarovalna listina je voljavna, brez zdravniške preiskave, za slučaj smrti

od prvega dne zavarovanja, brez ozira nato, kake smrti je umrl zavarovanec, torej tudi za slučaj smrti v vojski ali slučaj samomora.

Premije znašajo za vsakih 1000 K nominalne šestega avstr. vojn. posojila

		ako se plačujejo premije:	
pri starosti ob vstopu	letno	četrtletno	mesečno tedensko
do 30. leta	K 45-50	K 12—	K 4-30
od 31. do 45. „	50-20	13-10	4-80
od 46. do 55. „	57—	15—	5-30

Vojniki, ki se nahajajo ob sklepanju pogodbe v etapnem ozemlju ali na fronti, morajo plačati v prvem letu enkratno vojno doklado in sicer K 20— pri celotnem, ali po K 5-50 pri četrtletnem, oziroma po K 2— pri mesečnem plačevanju premij.

Pobližja pojasnila in ponudbene listine brezplačno.

„ANKER“

družba za življenjsko in rentno zavarovanje

Glavna poslovalnica: Gradec, Raubergasse 20.

Ljudska posojilnica

reg. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani sprejema prijave na

šesto 5 1/2 % avstrijsko vojno posojilo

po objavljenih pogojih, tako da stane nominalnih K 100.—:

I. davka prosto 5 1/2 % amortizacijsko drž. posojilo 92 K. - II. davka proste 5 1/2 % dne 1. maja 1927 vračljive drž. zakladnice 93.50 K.

Vrednostni papirji avstr. vojnega posojila se sprejmejo v brezplačno shrambo in upravo.

Prima ograko
pecivo za čaj
 v pol kg kartonih, cena za kg K 18.50.
Česenj
 ograko zdravo blago, primerno tudi za sajenje za kg K 3.—.
Lešniki
 neluščeni, ogrski po K 3.90 za kg. Pri naročilih iz vojnega ozemlja denar naprej.
E. Berger, Gradec, Sporgasse 16.

Hiša v Litiji naprodaj.

Hiša je enonadstropna, vsa s kletmi; v pritličju je 5 sob a kuhinjo, enako v I. nadstropju. Poleg hiše je majhen senčnat in zelenjadni vrt ter hlev. Hiša stane K 18.000.—; od tega je obremenjenih K 12.000.— pri hranilnici, ki lahko dalje ostanejo vključeni. Za naplačilo zadošča K 4000.—. Hiša je primerna za upokojece, za gostilno ali obrtnika. Pojasnila daje uprava lista pod št. 1203.

Delavci

dobe takoj delo v strojni tovarni Samsa & Co. v Ljubljani, Metelkova ulica št. 4. 1202

Hišnik

se išče. Mala družina kakega obrtnika, kleparja ali ključavničarja, katerega soproga ljubi snago, se sprejme takoj. — Vpraša naj se pri gospodični Lini Bilek, Marije Terezije c. 4, visoko pritl.

Proda se iz proste roke 1175 (3)

stavbna parcela v Ljubljani

ca 10.000 m² velika, obstoječa iz travnika in njiv, tik ob kolodvoru, pripravna za tovarno ali drugo, ker se lahko vpelje industrijalni tir. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1175 (ako znamka za odgovor).

Glasovirje, pianine harmonije in orhestrijone

S. Kmetetz Ljubljana,
 Kolodvorska ulica 26. 124

Anton Stiplošek

sobni in dekoracijski slikar ter pleskar Ljubljana, Zvezdarska ulica 4

se priporoča p. n. občinstvu za vsa v njegovo stroko spadajoča dela ob najmodernejši izvršitvi in po najnižjih cenah.

Sprejema naročila tudi na deželo.

Gospodije in dame
 ki imajo opraviti v solah, samostanih, zadrugah in društvi vseh vrst, se morejo posvetiti neki bližnji patriotski akciji. Ponudbe pod »Verdienstgelegenheit 56-157a« na anončno pisarno Jos. H. Kienreich, Gradec, Sackstraße 4 1087

Več mizarskih pomočnikov sprejme

I. I. NAGLAS, tovarna pohlštva v Ljubljani, Kongresni trg 12.

Največja izbira preizkušenih vojnih ur.

Krasna birmanska darila!

Svetovno znana domača tvrdka, največja izbira ur, verižic, prstanov

in lepih daril

Posebno velika izbira briljantov.

vabi na obilni obisk 1022

F. ČUDEN

v Ljubljani, Prešernova ulica št. 1

nasproti frančiškanske cerkve.

Čebulček

deteljna, travna, vrtna in hvaljezna cvetlična semena na debelo in drobno priporoča

Sever & Urbanič,
 Ljubljana, Wolfova ulica 12.

MILKO dobivate v špeciální trgovini za milo
Milan Hočevar
 Ljubljana, Sv. Petra c. 30.
 Istočas tudi sveče, krema za čevlje, toaletna mila, pralni praški itd. na debelo in drobno!

Varsiveno zavarov. „Karl Gold“ baterije so edino dobre.
K. N. Kregar, Ljubljana
 I. največja trgovina elektr. žepnih svetilk in baterij na Kranjskem.

Zadružna zveza v Ljubljani
 registrirana zadruga z omejeno zavezo sprejema prijave na
VI. avstrijsko vojno posojilo
 po originalnih pogojih:
 I. 40 letno davka proste 5 1/2 % amortizacijsko državno posojilo po K 92.—,
 II. 5 1/2 % dne 1. maja 1927 povračljive državne zakladnice po K 93.50, pristevisi obresti od 1. maja 1917 dalje.

Henrik Weisz Nagysallo (Kom. Bars)
 Ustan. 1910. dobavlja po povzetju naslednje čevlje v vsaki velikosti. Riziko izključen. Zamena dovoljena. S cenikom med vojno ni mogoče postreči. Par damskih čevljev K 35.—, K 40.—, K 45.—, in K 50. K 55. Par čevljev za strapac (bakanci) K 50.—, K 60.—, in K 70.—. Par čevljev za gospode K 45.—, K 50.—, K 55.—, in K 60. Beli moderni platneni čevlji za dame v vsaki velikosti. Čevlji za otroke v vsaki velikosti, najnižje cene. 1 škatlja kreme za čevlje K 1.—

CEMENT

prodaja na drobno in debelo
Zadruga, Račje (Kranichsfeld) Stajer.
 Takojšnjim naročitvam se bo že lahko ustreglo.

NICHTS ÜBER DER GERÖBERNSTEIN SALBE

 Srbečico, hraste, izpuščaj, kožne bolezni, stare rane odpravi hitro in sigurno
iantarsko mazilo.
 Ne smeže in se diti. Mali lonček 3 K, veliki lonček 5 K, družinski lonček 9 K z navodilom. K temu spadajoča jantarska mila 4 K. — Izdalo je Gerö Sándor, lakarnar, Nagy Kőrös št. 31.

HIŠA enonadstropna

s trgovskimi prostori, trgovsko opravilo, obširnim sadovnikom in vrtom za zelenjavo, v večjem kraju na Dolenjskem ob železnici, sedež okrajne sodnije, se po ceni in pod ugodnimi pogoji proda. Pojasnila daje odvetniška pisarna Dr. Frano Poček, Ljubljana Sv. Petra ces a 11. 1048

500K
 Vam plačam, ako Vaših kurjih očes, bradavic in trde kože, tekem 3 dni s korenino in brez bolečin ne odpravi
Ria-Balsam. Cena lončku z jamstvenim pismom K 1.75, 3 lončki K 4.50, 6 lončkov K 7.50. Stotine zahvalnic in priznanjic. **Kemeny, Kaschau (Kassa) I,** poštni predal 12/306 Ogrsko. 1042

Hiša z gostilno!

Ugodna prilika! Blizu kolodvora v Ljubljani se proua takoj prav po nizki ceni hiša s celo gostilniško opravilo in opremljenimi spalnimi sobami za tuje. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1199.

Pristavnik

ki je zlasti več živinoreje in kmetijskih del, se sprejme s 1. junijem. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod »Upravnik 1188«.

Prodaja
Cikorijo, milo za pranje, Sivočko in Tropinovec.
 Naročila za cikorijo in milo izvršuje tudi od 5 kg dalje po pošt-nem povzetju tvrdka
A. Kušlan
 Ljubljana, Karlovska cesta 15.